

128. СУ „АЛБЕРТ АЙНЩАЙН“

1799 гр. София ж.к. Младост 2, ул. „Проф. д-р Васил Златарски“ №16
Директор: 02/884 21 84, зам.- дир.: 02/884 70 92, канцелария: 02/884 03 81
e-mail: souaa@abv.bg, <https://128sou-sofia.info>

УТВЪРДИЛ:.....
/Ю. Плачков/

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното училищното образование и е приета от Педагогическия съвет с Протокол №2 от 13.09.2022 г.

128. СУ „АЛБЕРТ АЙНЩАЙН“

1799 гр. София ж.к. Младост 2, ул. „Проф. д-р Васил Златарски“ №16
Директор: 02/884 21 84, зам.- дир.: 02/884 70 92, канцелария: 02/884 03 81
e-mail: souaaa@abv.bg, <https://128sou-sofia.info>

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на 128 СУ „Алберт Айнщайн“ за превенция на ранното напускане на образователната система:

- СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО, ОБУЧЕНИЕТО И УЧЕНОТО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ (2021 – 2030)
- КОНВЕНЦИЯ ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА РОМИТЕ (2021-2030)
- ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ
- НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ
- ОБЛАСТНИ И ОБЩИНСКИ СТРАТЕГИЧЕСКИ МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ ОТ ОТПАДАНЕ

В Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030 г.), приоритетна област 5 - ВКЛЮЧВАНЕ, ТРАЙНО ПРИОБЩАВАНЕ И ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ, - върху преждевременното напускане на училище се въздейства превантивно чрез мерки, насочени към гарантиране на устойчивост на процеса на образователна интеграция, намаляване на неравенствата, насърчаване на социалното включване, мотивация на деца и родители за образование, системна работа с родителите за привличането им като пълноценни участници в образователния процес. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Необходимо е осигуряване на:

- успешен преход между различните степени на образование, гъвкави форми за продължаване на обучението в системата на училищното образование с цел придобиване на ключови компетентности; признаване и валидиране на резултати от неформално обучение;

- ефективно приобщаване на деца/ученици със специални образователни потребности, от уязвими групи, включително роми, на търсеци или получили международна закрила и мигранти;

- сътрудничество между институциите от системата на предучилищното и училищното образование с държавните и местните органи в социалната и здравната сфера, с образователните медиатори, родителите и местните общности;

- приобщаваща, подкрепяща, сигурна и безопасна образователна среда за провеждане на ефективен образователен процес, за опазване и укрепване здравето на децата и учениците и за тяхното пълноценно личностно развитие.

128. СУ „АЛБЕРТ АЙНЩАЙН“

1799 гр. София ж.к. Младост 2, ул. „Проф. д-р Васил Златарски“ №16
Директор: 02/884 21 84, зам.- дир.: 02/884 70 92, канцелария: 02/884 03 81
e-mail: souaa@abv.bg, <https://128sou-sofia.info>

ОБОСНОВКА

Преждевременното напускане на училище води не само до отпадане от образователните степени, но и до нарастване на рисковете от социално изключване, невъзможност за професионална реализация, попадане под криминализиращи влияния, и така застрашава сигурността и стабилността на обществото, като е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование. Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на общностите и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план, поради което данните за дела на преждеременно напусналите образователната система в България не трябва да успокояват, а да насърчават изпълнението на всеобхватната и интегрирана политика за превенция на явлението, както и за неговото преодоляване там, където съществува.

ПРИНЦИПИ

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност;
3. Координирани мерки на всички нива;
4. Проследяване на напредъка на ниво училище.

Настоящата Програма конкретизира насоките от изброените стратегическите и нормативни документи в три основни направления:

1. Превенция на преждевременното напускане на училище в 128 СУ „Алберт Айнщайн“ чрез:

- анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система;
- идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях;
- ефективни политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане.

2. Интервенция срещу преждевременното напускане на училище чрез:

- 2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите, средата, общността.
- 2.2. Активно консултиране, ремотивация, индивидуално и групово наставничество.
- 2.3. Кариерно насочване и застъпничество.

3. Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище:

128. СУ „АЛБЕРТ АЙНЩАЙН“

1799 гр. София ж.к. Младост 2, ул. „Проф. д-р Васил Златарски“ №16
Директор: 02/884 21 84, зам.- дир.: 02/884 70 92, канцелария: 02/884 03 81
e-mail: souaaa@abv.bg, <https://128sou-sofia.info>

- Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите я;
- завръщане на преждевременно напусналите училище към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение: дистанционна, вечерна, задочна, или комбинирана;
- участие на преждевременно напусналите училище в курсове за ограмотяване, допринасящи за социална интеграция и включване в пазара на труда;
- популяризиране на възможностите за учене в клубове, библиотеки, читалища, младежки информационно-консултантски центрове, регионални и местни центрове;
- кариерното ориентиране и консултиране съдействат за информиран избор на образователен и професионален път от семейството и детето, засилват мотивацията за оставане в училище и придобиване на образователна степен.
- обучение по предприемачество и насърчаване на инициативността.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

- ✓ Икономически;
- ✓ Социални;
- ✓ Образователни;
- ✓ Етнокултурни;
- ✓ Институционални;
- ✓ Свързани със здравния статус.

Социално-икономически причини:

- *Лошо качество на живот на определени социални слоеве;*
- *Ниски доходи – невъзможност за покриване на разходите (учебници, тетрадки, дрехи, храна);*
- *Необходимост ученикът да се грижи за по-малки брат/сестра;*
- *Използване на детето, не посещаващо училище, като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.).*

Образователни причини:

- *Затруднения при усвояване на учебния материал;*
- *Слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище;*
- *Наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.;*
- *Възможност за обучение в професионална паралелка.*

Етнокултурни причини:

- *По-ранно встъпване в брак;*
- *Страхове на родителите за физическото благополучие на детето извън техен контрол и закрила;*

128. СУ „АЛБЕРТ АЙНЩАЙН“

1799 гр. София ж.к. Младост 2, ул. „Проф. д-р Васил Златарски“ №16
Директор: 02/884 21 84, зам.- дир.: 02/884 70 92, канцелария: 02/884 03 81
e-mail: souaa@abv.bg, <https://128sou-sofia.info>

- *По-ниска ценност на образованието в даденосемейство/общност.*

Психологически причини:

- *Академично несправяне, преживяване на неуспех;
Отчуждение от средата на връстниците, неувереност в себе си;*
- *Самовъзприемане: „нямах късмет“, „не ми провървя“, усещане за ограничен контрол върху събитията.*

Институционални причини:

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координирания подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище; недостатъчно ефективен контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система. Основната част от отговорностите за прилагането на националната политика по отношение на задължителното образование е съсредоточена в Министерството на образованието и науката, което е естествен координационен център на междусекторните действия за намаляване на преждевременното напускане на училище.

Причини, свързани със здравния статус:

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете от преждевременно напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини и училищата за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ

128 СУ „Алберт Айнщайн“ е едно от училищата в България, в което няма отпаднали ученици. Ежегодният статистически задълбочен анализ и превантивните дейности, които съпътстват целогодишната работа на училищния колектив показва, че това се дължи най-вече на последователната политика на образователната институция в посока реализиране на дейности, залегнали в Стратегията ѝ за развитие, подчинени на принципите за:

- **всеобхватност на дейностите** – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес.
- **публичност и прозрачност на цялостната политика** - чрез интернет страницата на училището и партньорството с медиите, документиране на проблемните и рискови ситуации и добрите практики.
- **общуване и постоянна обратна връзка** между институции, родители, училищни психолози, ресурсни учители, класни ръководители, ученици и преподаватели.
- **приемственост** – чрез съхраняване и предаване на традициите и недопускане да се забрави доброто старо, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на

128. СУ „АЛБЕРТ АЙНЩАЙН“

1799 гр. София ж.к. Младост 2, ул. „Проф. д-р Васил Златарски“ №16
Директор: 02/884 21 84, зам.- дир.: 02/884 70 92, канцелария: 02/884 03 81
e-mail: souaaa@abv.bg, <https://128sou-sofia.info>

образователната институция, и чрез плавен преход от една образователна степен в друга.

- **Идентифициране на рисковите фактори** – доклади и анализи на класни ръководители и Екипа за подкрепа на личностното развитие (ЕПЛР).

Политиките и мерките, които 128 СУ „Алберт Айнщайн“ предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки, като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете.

Политики и мерки в 128. СУ „Алберт Айнщайн“, произтичащи от:

Семейни и социални причини:

1. **Нежелание на родителите** детето да ходи на училище поради страх от социална изолация и невъзможност за адаптиране към останалите ученици, по-ниска самооценка, невъзможност за самостоятелно прибиране и риск за здравето и живота му. **Мерки:** - Ре-мотивация чрез редица дейности за приобщаване на семействата и децата от различен етнически произход, децата със специални образователни потребности, както и на семейства с родители, заминали в чужбина.
2. **Трудова миграция на родителите** - напускане на единия или и на двамата родители поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на прародители, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата. **Мерки:** - Чести контакти и консултации с попечителите, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“, ангажиране на ЕПЛР изхранване на материално затруднените деца безплатно от фирмата–доставчик на закуски и обяд, както и получаване на социални стипендии.
3. **Недостатъчна образованост и/или ангажираност на родителите** и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Родителите изразяват грижата си предимно като осигуряват прехрана и облекло, но negliжират и не контролират часовете за прибиране от училище, не познават контактите и приятелския кръг на детето, не проверяват изученото през деня, както и подготовката на детето за следващия ден – домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи, не се информират за получени оценки и коментари. **Мерки:** - Мотивиране и приобщаване на изоставащите с материала да посещават целодневна форма (приложимо само в начален етап); осигуряване на допълнителна работа, консултации, при нужда – ресурсно подпомагане; срещи на ръководство, класни ръководители, ЕПЛР с родителите, мотивиране и приобщаване към училищната общност;
5. Нестабилна семейна среда – чести конфликти, домашно насилие, затруднения на родителите да бъдат авторитет и да налагат ценности и норми на поведение. **Мерки:** - Подкрепа на родителите, насочване към подходяща консултативна и терапевтична работа; при нужда – въвличане на други институции и експертиза;
4. **Преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и създаване на деца.** **Мерки:** - Осигуряване на непрекъснати форми за информираност на тийнейджърите за сексуалното им развитие, както и включването им в обучителни

128. СУ „АЛБЕРТ АЙНЩАЙН“

1799 гр. София ж.к. Младост 2, ул. „Проф. д-р Васил Златарски“ №16
Директор: 02/884 21 84, зам.- дир.: 02/884 70 92, канцелария: 02/884 03 81
e-mail: souaa@abv.bg, <https://128sou-sofia.info>

семинари и лекционни курсове, залагане в тематичните разпределения на класните ръководители на актуални за младежкото развитие теми; осигуряване на възможност за продължаването на прекъснатите училище в самостоятелна форма на обучение.

Принципи, залегнали в комплексния план за достигане на стратегическите цели, свързани с превенцията от отпадане

- * УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА за преждевременно напусналите училище. Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;
- * КООРДИНИРАНЕ на дейностите на класните ръководители с тези на ЕПЛР и училищното ръководство;
- * Утвърждаването на 128 СУ „Алберт Айнщайн“ като ЖЕЛАНОТО училище и в тази връзка ПРИЕМАНЕ на ученици и от другите училища на територията на Община Столична;
- * КВАЛИФИКАЦИЯ на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането им в педагогически консултанти.

Дейности за постигане целите на училищната програма:

- * Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността, включително за ученици с различен матерен език;
- * Насърчаване включването в образованието на деца от рискови и маргинални групи чрез прилагане на приобщаващото образование;
- * Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение;
- * Създаване на условия за включване на ученици в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;
- * Насочване на децата и учениците към занимания, съобразени с тяхните потребности от изява и развитие;
- * Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава - (наставничество);
- * Участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището;
- * Други дейности, определени с правилника за дейността на институцията;
- * Повишаване качеството и ефективността на въздействие върху подрастващите чрез създаване на специфична, модерна образователна и възпитателна ИНТЕРАКТИВНА СРЕДА чрез: – изграждане на съвременни кабинети, оборудвани с дигитални образователни средства, мултимедия, интерактивни дъски, медиен център (ученическо радио, вестниче и др.);
- * Поставяне на ученика в АКТИВНА ПОЗИЦИЯ по отношения на усвояването на нови знания и практическа приложимост на преподавания материал;
- * Превръщането на училището в ПРИЯТНО И ЖЕЛАНО МЯСТО за учениците чрез използване на ИНОВАТИВНИ педагогични методи и форми за предаване, преподаване и научаване на учебното съдържание и осигуряване на подходяща интерактивна среда в нови модели на класни стаи и места за извънучебни занимания;
- * Извършване на ефективна допълнителна и ДИФЕРЕНЦИРАНА работа с учениците с намалена успеваемост;
- * Изработване на индивидуален тематичен план и календарен график за преодоляване на изоставането;
- * Подготовка на учениците за продължаване на образованието - ПРОФЕСИОНАЛНО

128. СУ „АЛБЕРТ АЙНЩАЙН“

1799 гр. София ж.к. Младост 2, ул. "Проф. д-р Васил Златарски" №16
Директор: 02/884 21 84, зам.- дир.: 02/884 70 92, канцелария: 02/884 03 81
e-mail: souaaa@abv.bg, <https://128sou-sofia.info>

ОРИЕНТИРАНЕ на учениците, завършващи основно и средно образование, съобразно техните интереси и възможности;

- * Организиране на срещи на учениците от 7, 8, и 12 клас с експерти от регионалната служба по заетостта;
- * Организиране на родителска среща на учениците от 7 клас с ръководството за допълнително разяснение на предстоящите НВО, график и предстоящи дейности след изпитите;
- * Изискване на ред и дисциплина през **ОБЩО РАЗБИРАНЕ** на ученици, родители и преподаватели за норми и правила на поведение в училище;
- * Съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес.

ЦЕЛЕНАСОЧЕНА ОБРАЗОВАТЕЛНО-ВЪЗПИТАТЕЛНА РАБОТА, свързана с училищни и извънучилищни мероприятия, клубове и дейности, за постигане на оптимално ниво на вътрешна мотивация чрез:

- Извънкласни дейности за превенция на поведението при деца с риск от отпадане;
  - Насърчаване на лидерството, самоуправлението и отговорността чрез подкрепа функционирането на Ученически съвет;
  - Включване на учениците от прогимназия и гимназия в доброволчески прояви и дейности по взаимопомощ;
  - Провеждане на дискусии на ученици по предложените от тях теми с външни лектори, общественици и професионалисти
  - Участие на учениците в различни проекти, олимпиади, състезания и други извънкласни форми на обучение;
  - Постоянна работа с родителската общност с цел приобщаване на учениците към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия.
  - Организиране на дарителски кампании в полза на значими обществени каузи, както и насочени в подкрепа на хора от общността;
  - Утвърждаване на превантивна възпитателна работа в училище с акцент менторство и проследяване на напредъка;
  - Подходящо **ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ** – лекции, беседи, семинари, кинолектории, свързани с проблемите на зависимости, сексуално образование и предпазване от СПИН;
  - Превантивна възпитателна работа в часа на класа по актуални теми;
  - Поставяне на приоритет формирането на личностни умения и развиване на компетенци за общуване у учениците;
  - **ИЗВЪНКЛАСНИ И ИЗВЪНУЧИЛИЩНИ ДЕЙНОСТИ** – /виж сайт на училището/;
  - Подкрепа за активности на ученическия съвет;

128. СУ „АЛБЕРТ АЙНЩАЙН“

1799 гр. София ж.к. Младост 2, ул. „Проф. д-р Васил Златарски“ №16
Директор: 02/884 21 84, зам.- дир.: 02/884 70 92, канцелария: 02/884 03 81
e-mail: souaaa@abv.bg, <https://128sou-sofia.info>

- Организиране на творчески и спортни дейности от общ интерес;
- Тясно сътрудничество между училището и семейството при превантивна работа с ученици, застрашени от негативни влияния (хазарт, секти, наркомания, употреба на алкохол и тютюнопушене).

Координационният механизъм за деца в риск – гарант за овладяване на рисковете и ефективност на мерките:

- * Включване на местните власти и социалните партньори като равноправни участници в такъв координационен механизъм.
- * Формиране на екипи за разработване на дейностите по превенция от отпадане и залагането им в комплексната ПЛАНИРАЩА И ОТЧЕТНА ДОКУМЕНТАЦИЯ.
- * Провеждането на редица други дейности, довели в годините до утвърждаване на училището като институция, която работи с грижа за всеки ученик!
- * Препоръката на Съвета на Европейския съюз от 28 юни 2011 г., засягаща политиките за намаляване на преждевременното напускане на училище (2011/С 191/01), както и със стратегическата рамка на ЕС за сътрудничество в областта на образованието и обучението.
- * Съгласно тази препоръка, като „преждевременно напуснали училище“ се определят лицата между 18 и 24 години, завършили едва основно образование или по-ниска образователна степен и които вече не участват в никаква форма на образование или обучение.
- * Целите на стратегията „отпадане от училище“ не се допуска отписването на ученик до 18 годишна възраст от училище преди завършване на последния гимназиален клас, ако лицето не е записано в друго училище.